

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

3. Architectus Christianus sit oportet, non tantum Auditor, sed & Factor
bonus Sapientiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

pis? Vide num tantum scientiæ prudentiæque tibi superpetat? Vis esse Judex, Proba, an à personarum acceptione sis alienus? num possis irrumperè iniquitatem virtutè tua: *ne fortè extimescas faciem potentis, & ponas scandalum in equitate tua* Eccl. vii. 6. Vis esse Doctor? attende, num præter libros habeas, quo titulum tueri possis: ne dicatur: *Salvete libri sine Doctore.* Denique sit universale ex Architectura enunciatum. Si vis Turrim ædificare, prius sedens computa sumptus, qui necessarii sunt, si habeas ad perficiendum: pertenta robur tum corporis, tum animi, an par futurus sis ferendis laboribus & periculis: nihil improvidè, nihil temere aggrediaris.

ARTICULUS III,

ARCHITECTUS CHRISTIANUS

Sit oportet Auditor & Factor bonus Sipientia.

QUID magis proprium est Sipientiæ Christianæ Amatoris, quàm ut non solum audiat Sipientiam docentem, sed etiam obaudiat præcipienti? non sit tantum Auditor verbi, sed & Factor? Est enim Sipientia Christiana non Theorica solum, quæ nuda contemplatione contenta, sed practica etiam, quæ opus ipsum spectat. Quod omni Scientiæ morali convenire docuit Philosophus. Non erit autem unquam mandati exequutor, ut debet Sipientiæ cultor, nisi sit *Architectus*. Fallere me vos non sinit Æterna, cujus interpretem hic ago, Sipientia. Mecum sentietis sat scio, si in mentem vobis veniat monitio, quam Christus ad auditores suos habuit, Matthæi vii. Ut sibi caverent à falsorum Prophetarum impia doctrina & veritati, quàm ipse præ-

prædicabat, maximè contrariâ: suæ autem aurem animumque aduerterent. Monitionis istius fructuosissimæ hic fuit epilogus. *Omnis qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui edificavit domum suam petram & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & non cecidit, fundata enumerat supra petram. Et omnis, qui audit verba mea hæc, & non facit ea, similis erit viro stulto, qui edificauit domum suam supra arenam, & descendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina ejus magna.*

Non disputo hic, quod faciendum loco proprio, de quo ædificio hic Christus agat? quis dicatur super arenam, quis supra rupem petram-ve domum erigere? quomodo pluuia, ventus, flumina accipienda sint, & quarum sint rerum symbola? alia quoque hujus parabolæ emblemata non attingo: hoc solum inde sumo: Christi Domini sensu, neminem esse virtuti capessendæ, & scientiæ spirituali addiscendæ idoneum, nisi Architectus & Ædificator fuerit: neminem in Christi disciplinam posse recipi, nisi illo sit insignitus titulo. Adde, neminem salutem consequi, nisi Architectum Christianum. O Titulum ab omnibus expetendum! Nam si ex Pauli pronunciato: *Non auditores legis, sed factores iustificantur coram Deo*, ad Romanos secundo capite. Ex Christi autem doctrina illi sunt factores legis, qui secundum Architecturæ regulam ædificant: nempe, supra Petram, quæ est Christus, & eius fides, operum bonorum ædificium, quid est reliquum, nisi nulli, præterquam Architecto Christiano, ad salutem adiutum patere?

Et ita sanè se res habet. Multi verbum diuinum, Sapientiæ præceptiones, & mandata summi Numinis audiunt sciunt plerique, quid ex legum, siue naturæ siue

divinarum præscripto agere conveniret: non ignorant
 quas cujusque status, conditio, institutum, vivendi ra-
 tio sponte inita obligationes inducant. Nimirum, Ado-
 lescenti vivendum esse castè, piè, sobriè: Viro moderatè
 prudenter, justè: omnibus temperatè modestè, Chri-
 stianè. Est-ne inter Christianos aliquis à puero enutri-
 tus inter bonos, qui conciones, & sacra mysteria fre-
 quentant, cui non sæpenumero auribus insonuit, se-
 ctandam esse sobrietatem, ab omni alienæ rei deside-
 rio, nedum usurpatione esse abstinendum, operan-
 dandam castimoniam, pietatem ad omnia utilem esse,
 sine sanctitate neminem visurum DEUM, cuilibet le-
 thifero crimini pœnas respõdere sempiternas: peccat
 carnis esse, immunditiã, mollitiã, luxuriam, ebrietatem
 qui hæc similiaq; cõmittunt, regnũ DEI nõ possessuro

Cur nihilominus tam multi laxant frena concupi-
 sciendi? cur non tam pauci seriõ virtutem consecran-
 tur? Cur tantus ad inferos descendendum est numerus?
 Si ex Christi sententia sumendum est responsum, qui
 pauci sunt boni *Architecti: Auditores multi, Factores vix ul-*

ARTICVLVS IV.

ARCHITECTUS CHRISTIANUS

Esse debet Amator Sapientie, Virtutumq; cultor, ut profit ali-

AD Sapientem Christianum spectat, quàm quod
 maximè, ut non solum sibi profit, sed aliis quoque
*Sic luceat lux vestra coronam hominibus, ut videant opera
 vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in celis est, inquit
 ebat Christus, cum ad Sapientiam suam auditores ser-
 diret Matthæi xv. At prodesse alijs, siue verbo, siue ex
 emplo, nihil est aliud, quam bonum Architectum agere
 re, seu Ædificare proximum. Siquidem voces hæc Archi-
 tectonicæ, ædificare, extruere, ædificationem dan-
 ædifi-*